

**Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy**

**Szkolenia, staże
i inne formy wspierania
podnoszenia kwalifikacji bezrobotnych**

Dane statystyczne 2011 – 2015

Warszawa, 2016 rok

Opracowano w Wydziale Edukacji Ustawicznej
Departamentu Rynku Pracy

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej, Warszawa 2016

Wydawca:

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej

Departament Rynku Pracy

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

Łamanie i druk: ZWP MRPiPS

W publikacji zaprezentowane zostały dane statystyczne ukazujące wyniki działalności powiatowych urzędów pracy w latach 2011 – 2015 (a w niektórych przypadkach także w latach wcześniejszych – od 2006 r.) w zakresie szkoleń oraz wdrażania innych form wsparcia w pozyskaniu nowych kwalifikacji i kompetencji zawodowych (obliczeń dokonano na podstawie sprawozdań statystycznych MRPiPS „O rynku pracy”).

Publikacja jest adresowana do osób i instytucji zainteresowanych działaniami publicznych służb zatrudnienia w zakresie podnoszenia kwalifikacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

SPIS TREŚCI

1. ... USŁUGI I INSTRUMENTY SZKOLENIOWE W REGULACJACH PRAWNYCH
W 2015 R.....
2. ŚRODKI FUNDUSZU PRACY PRZEZNACZANE NA SZKOLENIA, STAŻE
I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH.....
3. UCZESTNICTWO W SZKOLENIACH ORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY
PRACY.....
4. STRUKTURA SZKOŁONYCH BEZROBOTNYCH
5. UDZIAŁ OSÓB PRZESZKOŁONYCH W WYBRANYCH GRUPACH
KLIENTÓW URZĘDÓW PRACY.....
6. KIERUNKI I SKUTECZNOŚĆ ZATRUDNIENIA PO UKOŃCZENIU SZKOLEŃ
ORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY
7. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE REALIZUJĄCE SZKOLENIA DLA
BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY
8. UCZESTNICTWO W STAŻACH I PRZYGOTOWANIU ZAWODOWYM
DOROSŁYCH.....
9. AKTYWIZACJA OSÓB W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY
10. DODATKOWE FORMY WSPARCIA OSÓB BEZROBOTNYCH
ZAINTERESOWANYCH PODNOSZENIEM KWALIFIKACJI
ZAWODOWYCH.....
11. WSPARCIE PRACODAWCÓW INWESTUJĄCYCH W KSZTAŁCENIE
USTAWICZNE
.....

1. USŁUGI I INSTRUMENTY SZKOLENIOWE W REGULACJACH PRAWNYCH W 2015 ROKU

Dane zawarte w publikacji zostały opracowane na podstawie sprawozdań statystycznych MPiPS „O rynku pracy”. Większość z nich pochodzi z załącznika nr 4 ww. sprawozdania – „Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, szkolenie bezrobotnych i poszukujących pracy, staż i przygotowanie zawodowe dorosłych”. Publikacja obejmuje lata 2011 - 2015, tj. okres, w którym miała miejsce istotna nowelizacja ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie z dniem 27 maja 2014 r. Ponadto, dla porównania, zaprezentowano niektóre dane z lat 2006-2010.

USŁUGI SZKOLENIOWE

Rodzaje pomocy

Urząd pracy, o ile nie dysponuje ofertą odpowiedniej pracy, może pomóc lepiej dostosować kompetencje klienta do potrzeb pracodawców, oferując tzw. podstawowe usługi szkoleniowe:

- skierowanie na szkolenie w formie kursowej,
- skierowanie na szkolenie z wykorzystaniem bonu szkoleniowego
- skierowanie na szkolenie na podstawie trójstronnej umowy szkoleniowej,
- finansowanie studiów podyplomowych,
- udzielanie pożyczek na sfinansowanie kosztów szkolenia,
- finansowanie kosztów egzaminów lub uzyskania licencji.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, art. 40-43 (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.)¹,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U., poz. 667).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Sfinansowanie ze środków Funduszu Pracy szkoleń, w tym z wykorzystaniem bonu szkoleniowego lub w ramach trójstronnej umowy szkoleniowej, a także studiów podyplomowych, pożyczek szkoleniowych i egzaminów może otrzymać osoba zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy po ustaleniu dla niej profilu pomocy i ujęciu tego rodzaju wsparcia w Indywidualnym Planie Działania (IPD). O sfinansowanie szkolenia lub wsparcia w innej formie doskonalenia zawodowego może ubiegać się osoba:

1) bezrobotna (do 30 r.ż. w przypadku szkolenia w ramach bonu szkoleniowego),

2) poszukująca pracy i spełniająca jedno z kryteriów:

- jest w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- jest zatrudniona u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji,

¹ Nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia (...) z dn. 27 maja 2014 r. wprowadziła bony szkoleniowe oraz możliwość organizowania szkoleń w ramach trójstronnych umów szkoleniowych (TUS).

- otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny,
 - uczestniczy w zajęciach centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej,
 - jest żołnierzem rezerwy,
 - pobiera rentę szkoleniową,
 - pobiera świadczenie szkoleniowe, które jest przyznawane przez pracodawcę na wniosek pracownika i przysługuje po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego na czas udziału pracownika w szkoleniach, w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy,
 - podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeśli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem,
 - jest cudzoziemcem spełniającym warunki określone w ustawie²,
- 3) ma 45 lat lub powyżej i jest pracownikiem lub osobą wykonującą inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą.

1. SZKOLENIA

Zakres pomocy

Szkolenia to pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Szkolenia są inwestycją zwiększającą szansę uczestnika na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, w szczególności w przypadku:

- braku kwalifikacji zawodowych,
- konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji,
- utraty zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie,
- braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Szkolenie oferowane przez urząd pracy odbywa się w formie kursu, realizowanego według planu nauczania obejmującego przeciętnie nie mniej niż 25 godzin zegarowych w tygodniu.

Osoba może wziąć udział w szkoleniu:

- grupowym kontraktowanym przez urząd pracy zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- indywidualnym, wskazanym przez siebie, jeżeli uzasadni jego celowość; w danym roku z Funduszu Pracy można opłacić koszt tego szkolenia do wysokości 3 - krotności przeciętnego wynagrodzenia,
- na podstawie bonu szkoleniowego; bon może otrzymać bezrobotny do 30 r. ż; w ramach bonu szkoleniowego starosta finansuje do wysokości 100% przeciętnego wynagrodzenia koszty wybranego przez bezrobotnego szkolenia, badań lekarskich lub psychologicznych oraz - w formie ryczałtu - przejazdu i zakwaterowania,
- w ramach trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych przez starostę z pracodawcą i instytucją szkoleniową; w umowach pracodawca zobowiązuje się

² Zmiana weszła w życie nowelizacją ustawy *o promocji zatrudnienia (...)* z dn. 1 maja 2014 r. Cudzoziemiec powinien spełniać warunki określone w art. 1 ust. 3 pkt 2 lit h i ha ustawy, tj. przebywać w Polsce na podstawie odpowiedniego zezwolenia na pobyt czasowy lub wizy w celu wykonywania pracy.

zatrudnić bezrobotnego po odbytym szkoleniu na okres 6 miesięcy, a instytucja szkoleniowa dostosowuje program kształcenia do potrzeb pracodawcy. Pomoc dla pracodawcy jest udzielana na zasadach pomocy *de minimis*.

Szkolenie może trwać do 6 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie - nie dłużej niż 12 miesięcy. W przypadkach osób bez kwalifikacji zawodowych szkolenie może trwać do 12 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie - nie dłużej niż 24 miesiące.

Bezrobotnemu uczestnikowi szkolenia przysługuje stypendium szkoleniowe, finansowane z Funduszu Pracy. Wynosi ono 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie, pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia obejmuje co najmniej 150 godzin miesięcznie; w przypadku niższego wymiaru godzin szkolenia wysokość stypendium ustalana jest proporcjonalnie, z tym że stypendium nie może być niższe niż 20% zasiłku dla bezrobotnych.

Bezrobotnemu uprawnionemu w tym samym okresie do stypendium oraz zasiłku przysługuje prawo wyboru świadczenia.

Osoba, która z własnej winy nie ukończy szkolenia, zobowiązana jest do zwrotu kosztów szkolenia oraz zostaje pozbawiona statusu osoby bezrobotnej, chyba że nie ukończyła szkolenia z powodu podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

Bezrobotnemu, który w trakcie szkolenia podjął zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą przysługuje stypendium w wysokości 20% kwoty zasiłku dla osób bezrobotnych, niezależnie od wymiaru godzin szkolenia. Wypłacane jest ono od dnia podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej do dnia zakończenia szkolenia. Stypendium nie przysługuje bezrobotnemu, jeżeli w okresie odbywania szkolenia przysługuje mu z tego tytułu inne stypendium, dieta lub innego rodzaju świadczenie pieniężne w wysokości równej lub wyższej niż stypendium finansowane z Funduszu Pracy.

Przed zakwalifikowaniem na szkolenie kandydat może zostać skierowany przez urząd pracy na badania psychologiczne i lekarskie, w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do wykonywania pracy w zawodzie, który uzyska w wyniku szkolenia. Koszty tych badań oraz dojazdu na badania są finansowane z Funduszu Pracy.

Istnieje również możliwość sfinansowania (w formie zwrotu) całości lub części kosztów przejazdu na szkolenie. Dotyczy to również sytuacji, gdy szkolenie odbywa się w tej samej miejscowości, co miejsce zamieszkania uczestnika szkolenia, tj. kosztów przejazdu środkami komunikacji miejskiej. Wystąpić o zwrot kosztów przejazdu na szkolenie mogą wszystkie osoby uprawnione do szkoleń, tj. zarówno osoby bezrobotne, jak i osoby poszukujące pracy oraz osoby pracujące w wieku 45 lat i powyżej. Z Funduszu Pracy można również sfinansować zwrot kosztów zakwaterowania i wyżywienia, jeżeli szkolenie odbywa się poza miejscem zamieszkania uczestnika i stosowny zapis został sformułowany w umowie zawartej z instytucją szkoleniową.

Wszystkim uczestnikom szkoleń przysługuje odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków powstałych w związku z odbywaniem szkolenia.

Osoba uczestnicząca w szkoleniu, samotnie wychowująca co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż., a w przypadku dziecka niepełnosprawnego – do 7 r.ż., może otrzymać na okres do 6 miesięcy refundację kosztów opieki nad tym dzieckiem w wysokości nie wyższej niż połowa zasiłku dla bezrobotnych. Refundacja ta przysługuje wówczas, gdy przychód tej osoby nie przekracza minimalnego wynagrodzenia za pracę. Na podobnych zasadach przysługuje refundacja kosztów opieki nad osobą zależną.

2. STUDIA PODYPLOMOWE

Zakres pomocy

Starosta na wniosek bezrobotnego, uprawnionej osoby poszukującej pracy lub pracownika w wieku 45 lat i więcej, może sfinansować do wysokości 100% koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi. Z Funduszu Pracy można opłacić koszt studiów podyplomowych do wysokości 3 - krotności przeciętnego wynagrodzenia.

Bezrobotnemu, któremu starosta przyznał sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych, za okres uczestnictwa w tych studiach zgodnie z ich programem przysługuje stypendium w wysokości 20% zasiłku.

W przypadku podjęcia przez uczestnika studiów podyplomowych zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej w trakcie ich odbywania, nie zawiesza się finansowania tych studiów oraz wypłaty stypendium, do planowanego terminu ich zakończenia. W przypadku przerwania studiów podyplomowych z winy uczestnika, kwota wydatkowana na ich finansowanie podlega zwrotowi.

3. POŻYCZKI NA SZKOLENIA

Zakres pomocy

Starosta na wniosek bezrobotnego, uprawnionej osoby poszukującej pracy lub pracownika w wieku 45 lat i więcej może udzielić pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia, w celu umożliwienia podjęcia lub utrzymania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Pożyczka nie może przekroczyć 4 - krotności przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy.

Udzielona pożyczka jest nieoprocentowana, a okres jej spłaty nie może przekroczyć 18 miesięcy od ustalonego w umowie dnia zakończenia szkolenia.

W przypadku wykorzystania pożyczki na inne cele niż określone w umowie, a także niepodjęcia lub nieukończenia szkolenia, pożyczka podlega bezzwłocznemu zwrotowi w całości, wraz z odsetkami ustawowymi. Odsetki ustawowe ustala się także od kwoty pożyczki niespłaconej w terminie.

4. FINANSOWANIE EGZAMINÓW I LICENCJI

Zakres pomocy

Starosta na wniosek bezrobotnego, uprawnionej osoby poszukującej pracy lub pracownika w wieku 45 lat i więcej może sfinansować koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, określonych uprawnień zawodowych lub tytułów zawodowych oraz koszty uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania danego zawodu. Sfinansowanie z Funduszu Pracy kosztu egzaminu lub uzyskania licencji nie może przekroczyć wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

Starosta może również sfinansować z Funduszu Pracy w formie zwrotu, koszty przejazdu na egzamin poniesione przez bezrobotnego.

INSTRUMENTY/ PROGRAMY RYNKU PRACY SŁUŻĄCE PODNOSZENIU KOMPETENCJI BEZROBOTNYCH

Rodzaje pomocy

Urząd pracy, o ile nie dysponuje ofertą odpowiedniej pracy, może pomóc lepiej dostosować kompetencje lub kwalifikacje klienta do potrzeb pracodawców, oferując

bezrobotnym (i wybranym grupom poszukujących pracy) tzw. dodatkowe instrumenty/programy rynku pracy:

1. staż,
2. staż z wykorzystaniem bonu stażowego,
3. przygotowanie zawodowe dorosłych,
4. stypendium na kontynuowanie nauki.

1. STAŻ

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 53 (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.)³,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 20 sierpnia 2009 r. *w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych* (Dz. U. 2009, Nr 142, poz. 1160).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Do odbycia stażu od dn. 27 maja 2014 r. może zostać skierowana zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy każda osoba bezrobotna (wcześniej ze stażu mogły skorzystać jedynie osoby bezrobotne pozostające w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy)⁴.

Skierowanie na staż bezrobotny może otrzymać po ustaleniu dla niego profilu pomocy i ujęciu stażu w Indywidualnym Planie Działania (IPD).

Zakres pomocy

Staż oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staż odbywa się na podstawie umowy zawartej pomiędzy starostą a pracodawcą, według określonego programu.

Starosta może skierować bezrobotnego do odbycia stażu przez okres 6 miesięcy. Młodzi bezrobotni do 30 r.ż. mogą otrzymać skierowanie na staż przez okres 12 miesięcy.

Bezrobotny do 30 r.ż. może realizować staż także na podstawie otrzymanego bonu stażowego; wówczas sam wybiera pracodawcę, który przyjmie go na 6 miesięczny staż, a po tym okresie zobowiązuje się zatrudnić go na kolejne 6 miesięcy. Bon stanowi gwarancję skierowania na staż i sfinansowania stypendium, ponadto starosta finansuje: koszty przejazdu (w formie ryczałtu) oraz koszty niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych. Pracodawcy, który zatrudni bezrobotnego przez deklarowany okres 6 miesięcy, starosta wypłaca premię w wysokości 1500 zł. Premia stanowi pomoc udzielaną zgodnie z warunkami dopuszczalności pomocy *de minimis*.

Stażysta świadczy pracę w pełnym wymiarze czasu pracy zgodnie z programem stażu. Przysługuje mu w tym okresie stypendium w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych. Stażysta może także ubiegać się o zwrot kosztów dojazdu i niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych, ew. zakwaterowania (o ile spełnia dodatkowe kryteria).

³ Bony stażowe zostały wprowadzone znowelizowaną ustawą *o promocji zatrudnienia (...)* z dn. 27 maja 2014 r.

⁴ Do dn. 27 maja 2014 r. mogła zostać skierowana zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy osoba bezrobotna: do 25 r.ż. lub do 27 r.ż. będąca absolwentem szkoły wyższej; bezrobotna długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, albo kobieta, która nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka; powyżej 50 roku życia; bez kwalifikacji zawodowych; bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego; samotnie wychowująca co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia; która po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęła zatrudnienia; niepełnosprawna.

Czas pracy bezrobotnego odbywającego staż nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo, a bezrobotnego będącego osobą niepełnosprawną ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo. Bezrobotny nie może odbywać stażu w niedziele i święta, w systemie pracy zmianowej, w godzinach nadliczbowych i w dni ustawowo wolne od pracy.

Na wniosek bezrobotnego odbywającego staż organizator jest obowiązany do udzielenia dni wolnych w wymiarze 2 dni za każde 30 dni kalendarzowych odbywania stażu. Za dni wolne przysługuje stypendium. Za ostatni miesiąc odbywania stażu organizator jest obowiązany udzielić dni wolnych przed upływem terminu zakończenia stażu.

Do pracodawcy można skierować nie więcej stażystów niż zatrudnia on pracowników w dniu składania wniosku (w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy). U organizatora stażu, który nie jest pracodawcą, staż może odbywać jednocześnie jeden bezrobotny. Przyjmujący na staż wyznacza opiekuna stażysty, który udziela bezrobotnemu wskazówek i pomocy w wypełnianiu powierzonych zadań. Bezrobotny sporządza sprawozdanie z przebiegu stażu zawierające informacje o wykonywanych zadaniach oraz uzyskanych kwalifikacjach lub umiejętnościach zawodowych. Nadzór nad odbywaniem stażu sprawuje powiatowy urząd pracy.

Po zakończeniu stażu bezrobotny otrzymuje:

- 1) kopię programu stażu,
- 2) swoje sprawozdanie i opinię organizatora stażu, z informacją o wykonywanych zadaniach i zdobytych umiejętnościach,
- 3) zaświadczenie o odbyciu stażu wystawione przez starostę.

Bez konsekwencji dla stażysty staż może zostać przerwany, jeśli uczestnik podejmie zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą. Ponadto, na wniosek bezrobotnego, powiatowy urząd pracy może rozwiązać z organizatorem umowę o odbycie stażu, jeśli warunki umowy nie są przestrzegane.

2. PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 53 a – m, art. 61 a (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.)⁵,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2009 r. *w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych* (Dz. U. 2014, poz. 497).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Do odbycia przygotowania zawodowego dorosłych może zostać skierowana osoba, która jest zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy, po ustaleniu dla niej profilu pomocy i ujęciu tej formy aktywizacji w Indywidualnym Planie Działania (IPD). O skierowanie może ubiegać się:

1. osoba bezrobotna,
2. osoba poszukująca pracy, która:
 - otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny, określone w odrębnych przepisach,

⁵ Od maja 2014 r., skrócony został czas przeznaczony na praktyczną naukę zawodu, ale zasady organizowania przygotowania zawodowego dorosłych nie zmieniły się.

- uczestniczy w zajęciach centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej,
- jest żołnierzem rezerwy,
- pobiera rentę szkoleniową,
- pobiera świadczenie szkoleniowe, które jest przyznawane przez pracodawcę na wniosek pracownika i przysługuje po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego na czas udziału pracownika w szkoleniach, w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy.

Zakres pomocy

Celem przygotowania zawodowego dorosłych jest uzyskanie przez osoby uprawnione kwalifikacji lub umiejętności zawodowych, potwierdzonych odpowiednimi dokumentami.

Przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane jest na podstawie umowy w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych, zawieranej między:

- starostą a pracodawcą lub
- starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową posiadającą wpis do rejestru instytucji szkoleniowych (który prowadzony jest przez właściwy wojewódzki urząd pracy).

Przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane jest według programu, który ma na celu kształtowanie umiejętności praktycznych (80% czasu programu) oraz zdobywanie wiedzy teoretycznej, niezbędnej do wykonywania zadań zawodowych. Program przygotowuje pracodawca lub instytucja szkoleniowa we współpracy z pracodawcą. Zajęcia nie mogą przekraczać 8 godzin zegarowych dziennie i 40 godzin zegarowych tygodniowo. Część poświęconą teorii może realizować sam pracodawca, może też udzielić uczestnikowi programu czasu wolnego na dokończanie się w instytucji szkoleniowej. W przypadku gdy pracodawca nie może zapewnić warunków do zrealizowania w pełni programu praktycznej nauki zawodu dorosłych, możliwe jest realizowanie części tego programu przez wskazane przez starostę placówki oświatowe, w wymiarze nie przekraczającym 20 % czasu programu. Na czas realizacji programu pracodawca wyznacza opiekuna uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych.

Bezrobotnemu uczestnikowi przygotowania zawodowego dorosłych przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie.

Formy przygotowania zawodowego dorosłych:

Praktyczna nauka zawodu dorosłych	Przyuczenie do pracy dorosłych
- umożliwia przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodach z klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego lub w zawodach rzemieślniczych	- ma na celu zdobycie wybranych kwalifikacji lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodów z klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy, klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego i/lub zawodów rzemieślniczych
- trwa od 6 do 12 miesięcy ⁶	- trwa od 3 do 6 miesięcy
- program uwzględnia wymagania podstawy programowej kształcenia w zawodzie oraz oparte na niej wymagania egzaminacyjne	- program uwzględnia wymagania pracodawcy lub standardy kwalifikacji zawodowych dostępne w bazach danych

⁶ Do dn. 27 maja 2014 r. okres ten wynosił 12 - 18 miesięcy.

lub wymagania będące podstawą egzaminu czeladniczego	prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy; może także uwzględniać wymagania podstawy programowej kształcenia w zawodzie lub wymagania będące podstawą egzaminu czeladniczego
- kończy się egzaminem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe lub egzaminem czeladniczym	- kończy się egzaminem sprawdzającym, przeprowadzonym przez instytucję szkoleniową lub egzaminem potwierdzającym określoną kwalifikację w zawodzie
- od opiekuna praktycznej nauki zawodu dorosłych jest wymagane posiadanie kwalifikacji instruktora praktycznej nauki zawodu	- od opiekuna przyuczenia do pracy dorosłych jest wymagane posiadanie co najmniej: wykształcenia średniego, 3-letniego stażu pracy w zawodzie obejmującym zadania zawodowe, do realizacji których są wymagane umiejętności zdobywane w trakcie przyuczenia, rocznego doświadczenia w nadzorze nad pracownikami, stażystami lub praktykantami

Uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych, który z własnej winy przerwał program lub nie przystąpił do egzaminu, na jego zakończenie jest obowiązany do zwrotu kosztów poniesionych przez urząd pracy z Funduszu Pracy. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy powodem przerwania programu lub nieprzystąpienia do egzaminu było podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

Starosta refunduje pracodawcy, z którym zawarł umowę w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych, wydatki poniesione na uczestnika, w szczególności na materiały i surowce, eksploatację maszyn i urządzeń, odzież roboczą, posiłki regeneracyjne i inne środki, w wymiarze 2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za każdy pełny miesiąc realizacji programu.

Pracodawcy przysługuje jednorazowa premia po zakończeniu przygotowania zawodowego dorosłych, jeżeli skierowany przez starostę uczestnik ukończył program i zdał odpowiedni egzamin. Premia przyznawana jest w wysokości 400 zł za każdy pełny miesiąc programu przygotowania zawodowego dorosłych, zrealizowanego dla każdego skierowanego uczestnika. Premia nie przysługuje pracodawcy, z którym umowa w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych została rozwiązana z winy pracodawcy.

Refundacja pracodawcy wydatków poniesionych na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych oraz premia są przyznawane na zasadach pomocy *de minimis*.

3. STYPENDIUM NA KONTYNUOWANIE NAUKI

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 55 (Dz. U. z 2015 r. poz. 149, z późn. zm.).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Stypendium z tytułu podjęcia dalszej nauki przysługuje bezrobotnemu po ustaleniu dla niego profilu pomocy i ujęciu tej formy pomocy w Indywidualnym Planie Działań (IPD). O stypendium może ubiegać się bezrobotny, który spełnia łącznie kryteria:

- 1) jest bez kwalifikacji zawodowych,
- 2) w okresie 12 miesięcy od dnia zarejestrowania w powiatowym urzędzie pracy podjął dalszą naukę:
 - w szkole ponadgimnazjalnej dla dorosłych, publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej albo
 - w szkole wyższej na studiach niestacjonarnych;
- 3) dysponuje dochodem na osobę w rodzinie w wysokości uprawniającej do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej.

Zakres pomocy

Na wniosek bezrobotnego pozostającego w szczególnie trudnej sytuacji materialnej, starosta może przyznać mu stypendium ułatwiające powrót do systemu kształcenia i osiągnięcie kolejnego poziomu kwalifikacji formalnych. Stypendium przysługuje w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia nauki, w wysokości 100% zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie. Wypłata stypendium może zostać przedłużona do ukończenia nauki, zgodnie z programem nauczania.

Osobie, która otrzymuje stypendium na kontynuowanie nauki i w trakcie tej nauki rozpoczęła pracę, przysługuje stypendium w wysokości 20% zasiłku od dnia podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Stypendium nie przysługuje w przypadku przerwania nauki lub przekroczenia dochodu na osobę w rodzinie uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej (do dochodu nie wlicza się kwoty stypendium).

INSTRUMENTY WSPIERAJĄCE PODNOSZENIE KOMPETENCJI PRACOWNIKÓW I PRACODAWCÓW

FINANSOWANIE KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO - KFS

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 69a-69b (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.) – przepis obowiązuje od 27 maja 2014 r.

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Pracodawcy i pośrednio - pracownicy uczestniczący w kształceniu ustawicznym.

Zakres pomocy

Od 27 maja 2014 r. wprowadzony został Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS) mający na celu wsparcie pracodawców w podnoszeniu kwalifikacji pracowników. Tworzy go pula środków w wysokości 2%, przychodów Funduszu Pracy. Środki te mogą być przeznaczone na dofinansowanie – na wniosek pracodawcy złożony do powiatowego urzędu pracy kosztów:

- 1) określania potrzeb szkoleniowych u pracodawcy,
- 2) kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy (kursy, studia podyplomowe),
- 3) egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń i innych dokumentów potwierdzających kompetencje,
- 4) badań lekarskich i psychologicznych wymaganych dla podjęcia kształcenia lub pracy w danym zawodzie,

5) ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków uczestników projektu szkoleniowego.

Ponadto, środki KFS mogą być przeznaczane na jego promocję, określanie zapotrzebowania na kompetencje i kwalifikacje na rynku pracy, konsultacje i poradnictwo dla pracodawców w zakresie korzystania z KFS oraz badanie efektywności wsparcia udzielonego ze środków KFS. W pierwszych dwóch latach funkcjonowania KFS (2014 r. i 2015 r.) wspierane było kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców w wieku powyżej 45 lat, a w późniejszym okresie także pozostałych dorosłych pracowników i pracodawców.

2. ŚRODKI FUNDUSZU PRACY PRZEZNACZANE NA SZKOLENIA, STAŻE I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH

W 2015 r. wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wyniosły 5 294,3 mln zł. W ciągu ostatnich 10 lat początkowo inwestycje na aktywizację bezrobotnych i poszukujących pracy sukcesywnie się zwiększały, jednak w 2011 r. zostały zmniejszone prawie dwa razy w stosunku do 2010 r. W 2011 r. szczególnie mocno zostały zredukowane wydatki na usługi szkoleniowe – niemal 4-krotnie. Od 2012 r. wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wzrastają, w 2015 r. wzrosły o 4,8%, natomiast wydatki na szkolenia zmalały o prawie 1/4 w porównaniu z rokiem 2014.

Tabela 1. Wydatki z Funduszu Pracy w latach 2006 - 2015 w mln zł*

Rok	Ogółem	Zasiłki i świadczenia	Formy aktywne	Usługa szkoleniowa**	Przygotowanie zawodowe dorosłych (bez stypendium)***
2006	7 200,4	2 763,1	2 218,7	186,7	x
2007	6 963,3	2 267,8	2 709,6	266,4	x
2008	5 753,1	1 840,8	3 362,4	280,3	x
2009	11 012,0	4 485,3	5 877,3	276,0	0,3
2010	12 376,4	5 014,1	6 745,2	306,9	1,2
2011	8 900,7	4 796,2	3 476,8	83,0	4,2
2012	9 637,1	5 316,7	3 889,7	113,8	2,1
2013	11 325,2	5 958,0	4 633,0	128,0	2,0
2014	11 099,8	5 531,4	5 052,1	135,3	1,8
2015	10 931,1	5 100,1	5 294,3	102,8	1,1

* Na podstawie danych Departamentu Funduszy MRPiPS

** W latach 2006-2010 dane uwzględniają również dodatek szkoleniowy w wysokości 20% zasiłku dla bezrobotnych. Od 2009 r. za udział w szkoleniu bezrobotny otrzymuje stypendium w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych, które nie jest wykazane w powyższych wydatkach na szkolenia.

*** Koszty przygotowania zawodowego dorosłych obejmują: refundację pracodawcy wydatków poniesionych na uczestnika, jednorazową premię przyznawaną pracodawcy, należność przysługującą instytucji szkoleniowej, koszty egzaminów kwalifikacyjnych i egzaminów sprawdzających.

W 2015 r. na sfinansowanie z Funduszu Pracy usług szkoleniowych dla bezrobotnych i kształcenia ustawicznego osób pracujących (koszty: należne instytucjom szkoleniowym, studiów podyplomowych, egzaminów i uzyskania licencji, pożyczek szkoleniowych, kształcenia ustawicznego pracowników pokryte pracodawcom) urzędy pracy przeznaczyły 102,8 mln zł, a 154,5 mln w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego). W porównaniu z rokiem 2015 wydatki te zmniejszyły się o 32,5 mln zł, i należy zauważyć, że stanowiły ok. 1/3 kwoty przeznaczonej na usługi szkoleniowe w 2010 r.

Tabela 2. Wydatki z Funduszu Pracy na usługę szkoleniową w latach 2011-2015, w tys. zł.*

L.p.	Wyszczególnienie usługi szkoleniowej	2011	2012	2013	2014	2015
1.	kwoty należne instytucjom szkoleniowym	77 260,0	108 434,9	120 980,3	110 577,8	96 678,2
2.	koszty studiów podyplomowych	4 761,7	3 828,7	5 187,7	3 971,1	5 723,6
3.	koszty egzaminów i uzyskania licencji	309,1	419,2	528,9	506,1	386,7
4.	pożyczki szkoleniowe**	45,2	53,5	65,1	bd	bd
5.	Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS)	X	X	X	20 177,9	154 500

* Na podstawie danych z Departamentu Funduszy MRPiPS

** Pożyczki szkoleniowe od 2014 r. wykazywane są w łącznej pozycji „Inne“ i w związku z tym dane o tych wydatkach nie są dostępne.

Wydatki na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne związane z podnoszeniem kompetencji bezrobotnych wyniosły w 2015 roku 1 391,6 mln zł. Oznacza to, że kwota ta zmalała w stosunku do 2014 r. o 45,2 mln zł.

Tabela 3. Wydatki z Funduszu Pracy (FP) na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne, w latach 2011-2015*

Lp.	Wydatki z FP na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne	2011	2012	2013	2014			2015		
		Kwota ogółem w mln zł	Kwota ogółem w mln zł	Kwota ogółem w mln zł	Kwota ogółem w mln zł	Liczba osób w roku	Wydatki na uczestnika w zł	Kwota ogółem w mln zł	Liczba osób w roku	Wydatki na uczestnika w zł
1.	ogółem	928,4	943,4	1 347,9	1 436,8	300 203	4 786,4	1 391,6	309 160	4 501,2
2.	za okres szkolenia	57,9	75,8	85,6	75,8	72 093	1 051,4	67,7	67 268	1 006,9
3.	za okres studiów podyplomowych	5,5	1,9	2,6	2,3	2 602	883,9	2,1	2 698	792
4.	za okres stażu	848,3	858,0	1 249,2	1 350,8	224 105	6 027,5	1 316	238 135	5 526,3

5.	za okres przygotowania zawodowego dorosłych	7,2	3,3	4,6	3,1	430	7 209,3	2,7	456	6 053,3
6.	za okres kontynuowania auki	9,4	4,4	5,8	4,7	973	4 830,4	2,9	603	4 894,2

* Na podstawie Sprawozdania MPiPS-02 *O przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy*.

Wysokość stypendium na uczestnika konkretnej formy aktywizacji zależy od wysokości stypendium ustalonego w przepisach za udział w danej formie aktywizacji oraz okresu realizacji tej formy. W 2015 r. zdecydowanie najwięcej środków Funduszu Pracy przeznaczono na stypendia stażowe (1 316 mln zł, czyli 94,6% kwoty przeznaczonej na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne). Jednak, w przeliczeniu na jednego uczestnika nieco kosztowniejsze były stypendia dla uczestników przygotowania zawodowego dorosłych (6 tys. zł wobec 5,5 tys. zł za okres stażu), podobnie, jak to było w latach poprzednich.

Ogółem w 2015 r. średnio koszt szkolenia jednego uczestnika w formie opłaty dla instytucji szkoleniowej wynosił ok. 1 437,2 zł. Można szacować, że przeciętnie na szkolenie jednego bezrobotnego, łącznie ze stypendium, urzędy pracy wydały 2 444,1 zł. W stosunku do 2014 roku koszty te prawie nie uległy zmianie.

Warto też odnotować, że wydatki na egzaminy u uzyskanie licencji na jednego uczestnika w 2015 r. wzrosły niemal dwukrotnie.

Tabela 4. Przeciętne koszty wybranych form aktywizacji jednego uczestnika w 2014 r. i 2015 r., w zł.

Lp.	Przeciętne koszty aktywizacji jednej osoby*	2014			2015		
		Oplata za uczestnika dla instytucji	Stypendium	Wydatki na uczestnika	Oplata za uczestnika dla instytucji	Stypendium	Wydatki na uczestnika
1.	Koszt szkolenia	1 533,8	1 051,4	2 585,2	1 437,2	1 006,9	2 444,1
2.	Koszt studiów podyplomowych	1 526,2	883,9	2 410,1	2 121,4	792	2 913,4
3.	Koszt egzaminów i uzyskania licencji	285,4	-	285,4	475,1	-	475,1
4.	Koszt kontynuowania nauki	-	4 830,4	4 830,4	-	4 894,2	4 894,2

* Obliczenia na podstawie danych z tabeli 2 i 3 (szkolenia i studia podyplomowe, koszt kontynuowania nauki) oraz tabeli 2 i 27 (egzaminy).

3. UCZESTNICTWO W SZKOLENIACH ORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY

W 2015 r. urzędy pracy skierowały na szkolenia ponad 68 tys. osób bezrobotnych i poszukujących pracy, czyli ok. 11 tys. osób mniej niż w roku 2014 (spadek o 14 %). Liczba osób skierowanych na szkolenie jest jedną z najniższych w ciągu ostatnich 10 lata (najmniej było w 2011 r.).

Szkolenia ukończyło prawie 67 tys. osób, tj. również o ponad 11 tys. osób mniej niż w roku poprzednim (spadek o 15 %).

W 2015 r. nastąpił znaczny wzrost udziału procentowego osób przeszkolonych w trybie „indywidualnym” o ponad 10 pkt procentowych, mniej zaś było przeszkolonych w trybie grupowym, tj. przeprowadzanych zgodnie z planem szkoleń urzędu pracy.

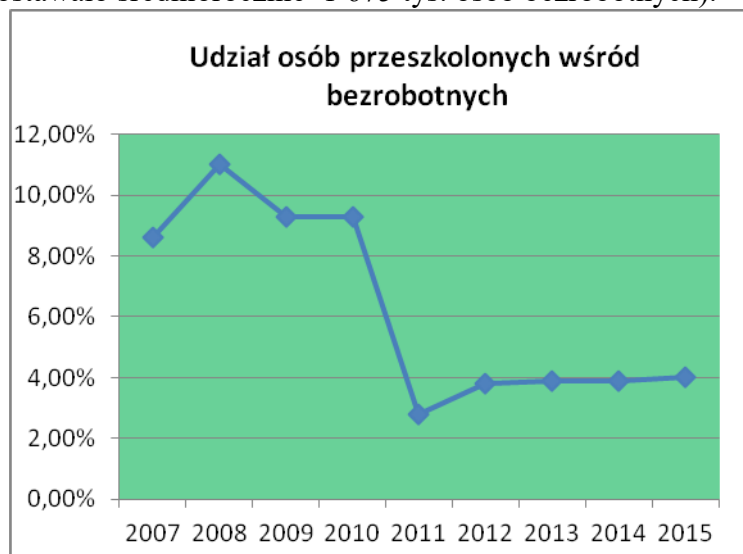
Tabela 5. Uczestnictwo zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy w latach 2006-2015 w tys. osób*

Lp.	Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Liczba osób, które rozpoczęły szkolenie	146,9	178,1	171,0	168,3	182,3	53,8	80,7	85,7	79,2	68,4
2.	Liczba osób, które ukończyły szkolenie	142,1	172,3	165,9	163,7	178,5	54,7	79,1	84,2	77,9	66,9
3.	Liczba przeszkolonych bezrobotnych	135,6	165,2	157,7	161,3	177,0	53,8	78,0	83,4	77,2	66,2
4.	Przeszkoleni w trybie grupowym (w tys. i %)	104,9 77,3%	127,7 77,3%	121,7 77,2%	124,8 77,4%	139,6 78,2%	36,5 66,8%	53,3 67,4%	56,3 66,9%	53,1 68,2%	37,9 56,6%
5.	Przeszkoleni w trybie „indywidualnym” (liczba i %)**	30,8 22,7%	37,4 22,7%	36,0 22,8%	36,4 22,6%	38,9 21,8%	18,2 33,2%	25,7 32,6%	27,9 33,1%	24,8 31,8%	29,0 43,4%
7.	Udział osób przeszkolonych wśród bezrobotnych (%)	5,5%	8,6%	11,0%	9,3%	9,3%	2,8%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%

* Dane za lata 2006-2009 odnoszą się do przeszkolonych bezrobotnych, a za lata 2010-2014 r. do ogółu przeszkolonych.

** W 2015 r. do kategorii przeszkolonych w trybie „indywidualnym” zaliczono osoby bezrobotne uczestniczące w szkoleniach: na podstawie wskazania kursu przez bezrobotnego z wybranej oferty rynkowej, w ramach bonu szkoleniowego, trójstronnych umów szkoleniowych, uczestniczące w szkoleniach częściowo sfinansowanych z Funduszu Pracy oraz poszukujące pracy, które ukończyły szkolenie.

W 2015 r. szkolenia ukończyło ok. 4,0% bezrobotnych (w rejestrze urzędów pracy w 2015 r. pozostawało średniorocznie 1 675 tys. osób bezrobotnych).

Na szkolenie w ramach bonu szkoleniowego w 2015 r. zostały skierowane 5 972 osoby bezrobotne do 30 r.ż. (złożyły wniosek 6 393 osoby) i tyle samo to szkolenie rozpoczęło. Ukończyło tę formę aktywizacji 5 900 osób. Osoby, które skierowano na szkolenia w ramach bonu szkoleniowego stanowiły 8,7% wszystkich skierowanych na szkolenia. Największy odsetek skierowanych na szkolenie w ramach bonu szkoleniowego odnotowano w woj. podlaskim (15,7%, 258 osób) i warmińsko-mazurskim (14,5%, 424 osób).

W 2015 r. zawarto 373 trójstronnych umów szkoleniowych (TUS) na szkolenie, ściśle dopasowane do potrzeb pracodawcy (złożono 513 wniosków). W ramach trójstronnej umowy szkoleniowej rozpoczęły szkolenie 823 osoby bezrobotne, ukończyły tę formę aktywizacji 782. Osoby, które skierowano na szkolenia w ramach TUS stanowiły 1,2% wszystkich skierowanych na szkolenia. Największy odsetek skierowanych w ramach TUS odnotowano w woj. warmińsko-mazurskim (4,2%, 129 osób).

Tabela 6. Wnioski w ramach bonu szkoleniowego i trójstronnej umowy szkoleniowej w 2015 r.

Instrument	Liczba złożonych wniosków	Liczba przyznanych bonów/ zawartych umów	% przyznanych bonów/ zawartych umów
Bon szkoleniowy - uczestnicy	6 393	5 972	93%
Trójstronna umowa szkoleniowa - umowy	513	373	73%

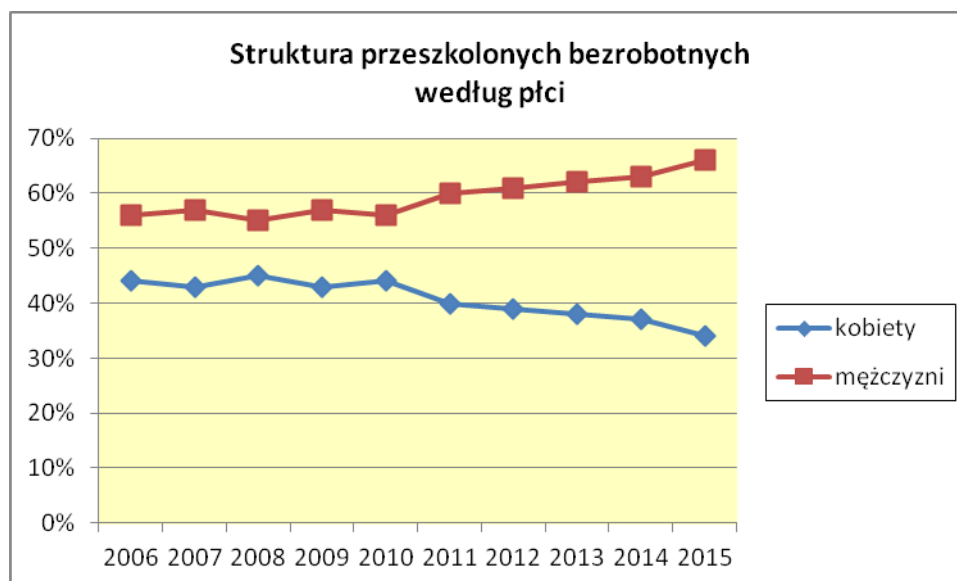
4. STRUKTURA SZKOLONYCH BEZROBOTNYCH

W 2015 r. wśród osób przeszkolonych (tj. tych, które ukończyły szkolenie) na podstawie skierowania z urzędu pracy przewagę mieli mężczyźni. Od 10 lat spada udział procentowy kobiet wśród osób uczestniczących w szkoleniach. Różnica między liczbą przeszkolonych

mężczyzn a kobiet w stosunku do 2014 r. zwiększyła się o 6 punktów procentowych i wyniosła 32%.

Tabela 7. Struktura przeszkolonych bezrobotnych według płci, w latach 2006 - 2015 (przeszkoleni ogółem = 100%)

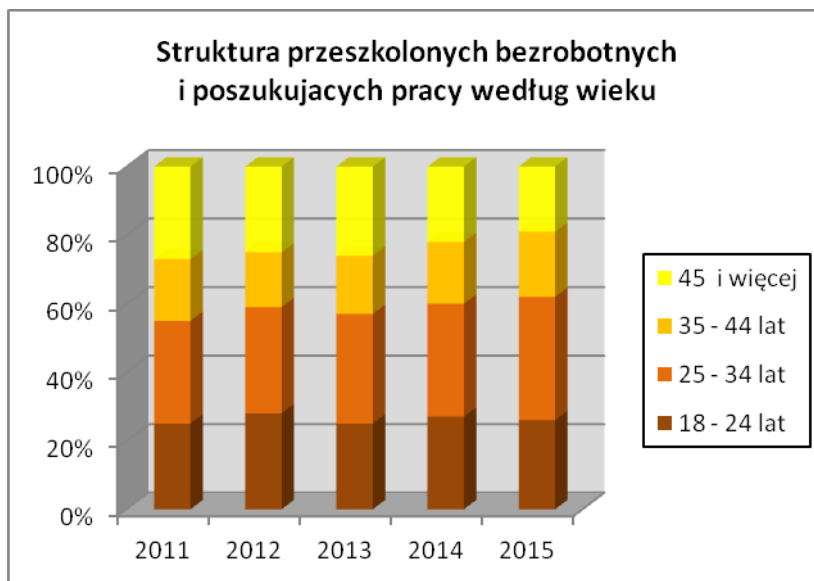
Lp.	Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	kobiety	44%	43%	45%	43%	44%	40%	39%	38%	37%	34%
2.	mężczyźni	56%	57%	55%	57%	56%	60%	61%	62%	63%	66%

Wśród przeszkolonych w 2015 r. dominowała grupa osób w wieku 25-34 lata, podobnie jak w latach poprzednich. W porównaniu do 2014 r. udział osób w tej grupie wiekowej wśród przeszkolonych wzrósł o 3 punkty procentowe, natomiast w grupie wiekowej 35-44 lata, wzrósł o 1 pkt procentowy. W porównaniu z rokiem 2014 zmalał udział osób w wieku 45 lat i więcej - o 3 punkty procentowe.

Tabela 8. Struktura przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy według wieku, w latach 2011-2015 (przeszkoleni ogółem = 100%)

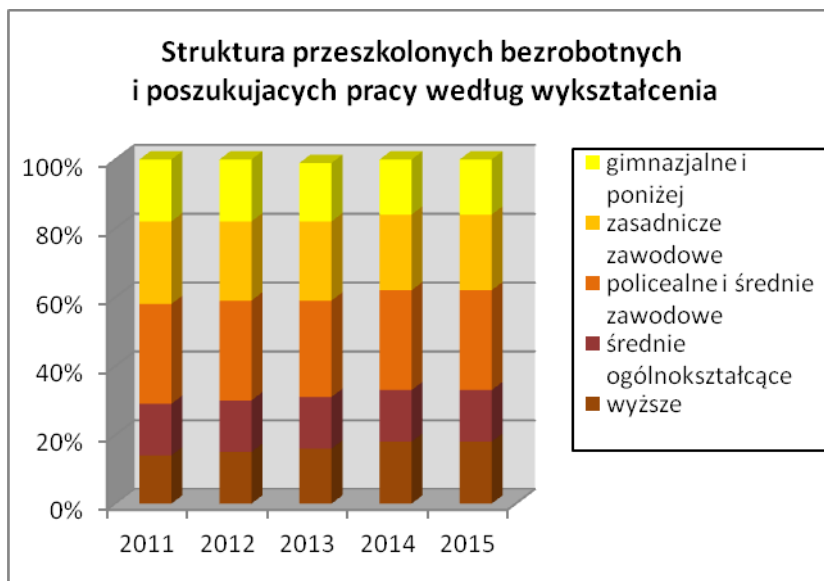
Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1.	18 - 24 lata	25%	28%	25%	27%	26%
2.	25 - 34 lata	30%	31%	32%	33%	36%
3.	35 - 44 lata	18%	16%	17%	18%	19%
4.	45 lat i więcej	27%	25%	26%	22%	19%

W 2015 r. wśród szkolonych najliczniejszą grupę, podobnie jak w latach poprzednich, stanowiła grupa osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Udział tej grupy w strukturze przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy wynosi 29% i podobnie jak udział osób w innych grupach wykształcenia, w porównaniu z rokiem 2014 pozostaje nie zmieniony.

Tabela 9. Struktura przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy według wykształcenia, w latach 2011-2015 (przeszkoleni ogółem = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Wyższe	14%	15%	16%	18%	18%
2.	Średnie ogólnokształcące	15%	15%	15%	15%	15%
3.	Policealne i średnie zawodowe	29%	29%	28%	29%	29%
4.	Zasadnicze zawodowe	24%	23%	23%	22%	22%
5	Gimnazjalne i poniżej	18%	18%	17%	16%	16%

Na specjalną uwagę zasługują osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osoby długotrwale bezrobotne stanowią od lat najliczniejszą grupę osób kończących szkolenia – w 2015 r. ich udział stanowi 34,7%. W porównaniu do 2014 r. udział przeszkolonych bezrobotnych z tej grupy osób zmniejszył się o 5,3 pkt procentowego.

Licznie w szkoleniach biorą również udział osoby młode – do 25 r.ż. (które stanowią 27,6%).

W strukturze osób przeszkolonych zmniejszył się znacznie, w porównaniu z ubiegłym rokiem udział osób powyżej 50 r.ż. (o 4,2 pkt procentowych).

Tabela 10. Osoby bezrobotne, będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w strukturze przeszkolonych bezrobotnych, w latach 2011 – 2015 (przeszkoleni ogółem = 100%)*

Lp.	Bezrobotni:	2011	2012	2013	2014	2015
1.	do 25 r.ż.	26,5%	29,6%	26,5%	28,8%	27,6%
2.	długotrwale	39,6%	40,9%	39,3%	40,0%	34,7%
3.	bez kwalifikacji	13,5%	13,8%	14,6%	14,9%	bd
5.	powyżej 50 r.ż.	17,7%	18,7%	18,9%	15,8%	11,6%
6.	samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 r.ż.	5,8%	5,9%	6,0%	5,6%	bd
7.	niepełnosprawni	6,0%	5,6%	5,6%	5,2%	4,0%

* Dane ze sprawozdań statystycznych MPiPS-01 *O rynku pracy*, załącznik nr 6.

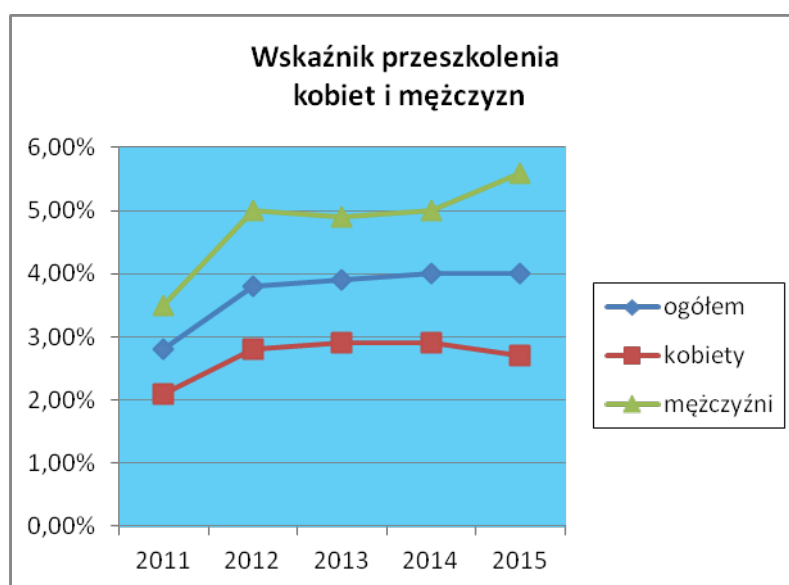
5. UDZIAŁ OSÓB PRZESZKOLONYCH W WYBRANYCH GRUPACH KLIENTÓW URZĘDÓW PRACY

W 2015 r. urzędy pracy skierowały na szkolenia 68 351 osób; szkoleniami objęto 4% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Udział osób przeszkolonych w stosunku do wszystkich bezrobotnych w 2015 r. w porównaniu do 2014 r. pozostaje bez zmian.

Kobiety korzystają ze szkoleń rzadziej niż mężczyźni i ta tendencja utrzymuje się od lat. W 2015 r. szkolenia na podstawie skierowania z urzędu pracy ukończyło 5,6% zarejestrowanych mężczyzn, tj. więcej niż w roku ubiegłym (o 0,6 pkt %). Przeszkolonych zostało 2,7% zarejestrowanych kobiet, tj. mniej niż w roku ubiegłym (o 0,2 pkt %).

Tabela 11. Wskaźnik przeszkolenia średniorocznie bezrobotnych kobiet i mężczyzn, w latach 2011- 2015 (bezrobotni danej kategorii płci = 100%)

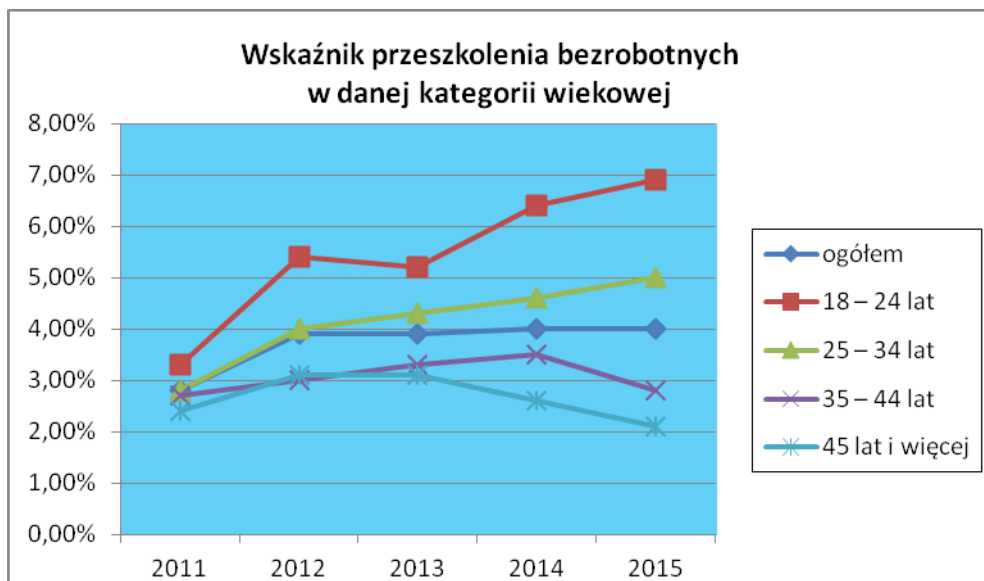
Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	Różnica między rokiem 2014 a 2015
1.	Ogółem	2,8%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%	0 pkt %
2.	Kobiety	2,1%	2,8%	2,9%	2,9%	2,7%	- 0,2 pkt. %
3.	Mężczyźni	3,5%	5,0%	4,9%	5,0%	5,6%	+ 0,6 pkt %

W 2015 r. największy procent osób przeszkolonych odnotowano, podobnie jak rok wcześniej, w grupie najmłodszych bezrobotnych: 6,9% spośród zarejestrowanych osób w wieku 18-24 lata ukończyło szkolenie (w porównaniu z rokiem 2014 wskaźnik ten wzrósł o 0,5 pkt procentowego). Najmniejszy był udział osób przeszkolonych w grupie wiekowej 45 lat i więcej; co więcej - wskaźnik ten uległ pogorszeniu w porównaniu z rokiem 2014. Najbardziej zmniejszył się odsetek osób uczestniczących w szkoleniach w wieku 35-44, na rzecz osób w grupie wiekowej 25-34.

Tabela 12. Udział osób przeszkolonych średniorocznie przez urzędy pracy w danej kategorii wiekowej, w latach 2011-2015 (bezrobotni danej kategorii wieku = 100%)

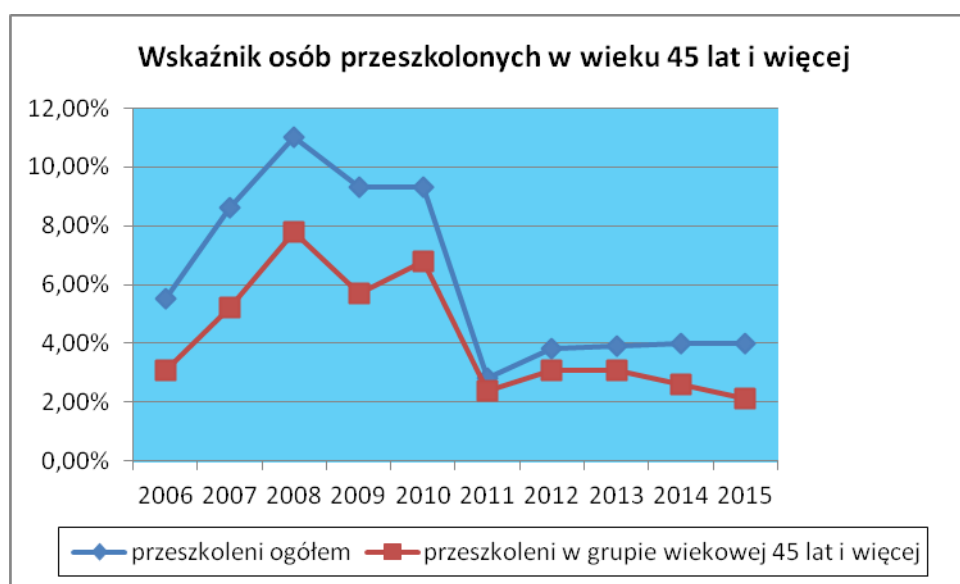
Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Ogółem	2,8%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%
2.	18 – 24 lat	3,3%	5,4%	5,2%	6,4%	6,9%
3.	25 – 34 lat	2,8%	4,0%	4,3%	4,6%	5,0%
4.	35 – 44 lat	2,7%	3,0%	3,3%	3,5%	2,8%
5.	45 lat i więcej	2,4%	3,1%	3,1%	2,6%	2,1%

Na przestrzeni 10 lat obserwuje się wahanie poziomu udziału w szkoleniach osób w wieku 45 lat i więcej, którzy stanowią najliczniejszą grupę bezrobotnych, w 2015 r. – 35% ogółu bezrobotnych. W 2015 r. wskaźnik ten wynosi 2,1% i jest zbliżony do wskaźnika z 2011 r. Należy odnotować, że najkorzystniej ten wskaźnik kształtował się w latach 2011-2013: udział osób w wieku 45 lat i więcej kończących szkolenie był wówczas najbardziej zbliżony do udziału osób kończących szkolenia wśród ogółu bezrobotnych.

Tabela 13. Udział osób przeszkolonych przez urzędy pracy w grupie wiekowej 45 lat i więcej, w latach 2006-2015 (bezrobotni danej kategorii wieku = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Przeszkoleni ogółem	5,5%	8,6%	11,0%	9,3%	9,3%	2,8%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%
2.	Przeszkoleni w grupie wiekowej 45 lat i więcej	3,1%	5,2%	7,8%	5,7%	6,8%	2,4%	3,1%	3,1%	2,6%	2,1%

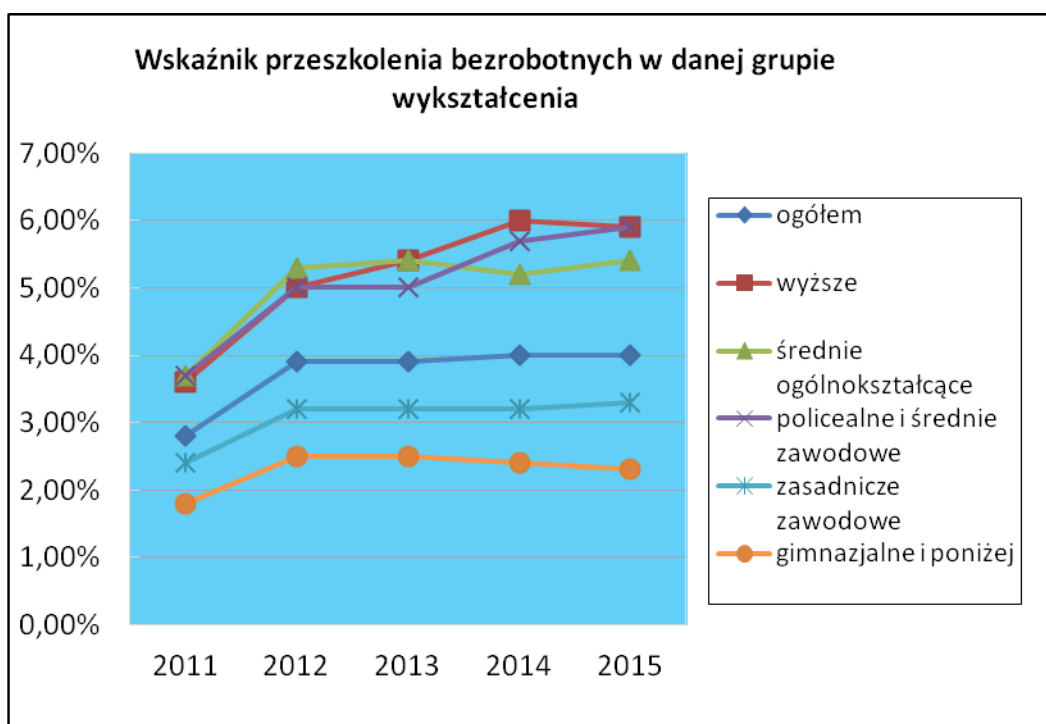

Im niższe wykształcenie, tym niższy udział osób, które ukończyły szkolenie sfinansowane przez urzędy pracy z Funduszu Pracy. W 2015 r. wśród bezrobotnych z poszczególnych grup wykształcenia, najczęściej kończyły szkolenie osoby z wykształceniem wyższym oraz policealnym i średnim zawodowym.

W 2015 r. udział w szkoleniach osób z wykształceniem wyższym kształtuje się na poziomie 5,9%, co oznacza nieznaczny spadek w porównaniu z 2014 r. o 0,1 pkt procentowego. Z kolei, uczestnictwo osób z najniższym wykształceniem (gimnazjalnym) wynosi 2,3% i wskaźnik ten jeszcze nieznacznie obniżył się w porównaniu z 2014 r.

Tabela 14. Udział osób przeszkolonych średniorocznie przez urzędy pracy w danej grupie wykształcenia, w latach 2011-2015 (bezrobotni danej kategorii wykształcenia = 100%)

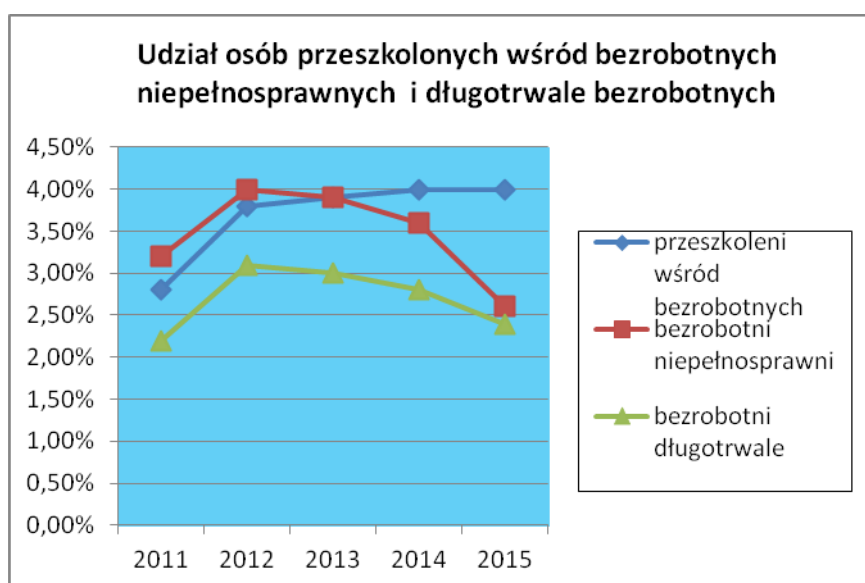
Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Ogółem	2,8%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%
2.	Wyższe	3,6%	5,0%	5,4%	6,0%	5,9%
3.	Średnie ogólnokształcące	3,7%	5,3%	5,4%	5,2%	5,4%
4.	Policealne i średnie zawodowe	3,7%	5,0%	5,0%	5,7%	5,9%
5.	Zasadnicze zawodowe	2,4%	3,2%	3,2%	3,2%	3,3%
6.	Gimnazjalne i poniżej	1,8%	2,5%	2,5%	2,4%	2,3%

W 2015 r. nastąpił znaczny spadek odsetka przeszkolonych wśród bezrobotnych niepełnosprawnych (o 1 pkt procentowy) oraz spadek odsetka długotrwale bezrobotnych (o 0,4 pkt. procentowego) w porównaniu z 2014 r.

Tabela 15. Udział osób przeszkolonych średniorocznie wśród bezrobotnych niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych, w latach 2011 – 2015 (w procentach)

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Ogółem	2,8%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%
2.	Bezrobotni niepełnosprawni	3,2%	4,0%	3,9%	3,6%	2,6%
3.	Bezrobotni długotrwale	2,2%	3,1%	3,0%	2,8%	2,4%

6. KIERUNKI I EFEKTYWNOŚĆ SZKOLEŃ ORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY

W 2015 r. najwięcej uczestników ukończyło kursy organizowane przez urzędy pracy w zakresie:

- 1) usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy) – 15,8 tys. osób,
- 2) zarządzanie i administrowanie - 4,8 tys. osób,
- 3) technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów) – ok. 3,8 osób,
- 4) rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – ok. 3,6 tys. osób,
- 5) sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – ok. 3,2 tys. osób,
- 6) architektura i budownictwo – ponad 3,1 tys. osób,

**Tabela 16. Liczba uczestników szkoleń według kierunku kształcenia,
w latach 2011 – 2015**

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Podstawowe programy ogólne (w tym kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	1	13	7	0	12
2.	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	1 544	2 377	2 330	2 797	1 603
3.	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	77	91	103	85	127
4.	Sztuka, kultura i rzemiosło artystyczne	515	433	445	396	276
5.	Nauki humanistyczne (bez jęz. obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	6	22	19	57	196
6.	Języki obce	498	486	728	708	410
7.	Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	10	5	32	16	3
8.	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	3 863	5 581	4 763	4 195	3 243
9.	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	2 564	3 788	4 489	3 977	3 619
10.	Zarządzanie i administrowanie	3 631	5 115	6 226	7 324	4 838
11.	Prace sekretarskie i biurowe	995	1 534	1 437	1 254	683
12.	Prawo	51	40	16	36	905
13.	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	9	15	6	11	10
14.	Matematyka i statystyka	0	1	18	0	5
15.	Informatyka i wykorzystanie komputerów	3 086	3 746	3 713	2 850	1 898
16.	Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	2 379	3 653	4 209	3 921	3 805
17.	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	388	600	949	962	755
18.	Architektura i budownictwo	3 044	4 350	5 198	4 156	3 198
19.	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	342	493	752	579	407
20.	Weterynaria	39	55	52	38	43
21.	Opieka zdrowotna	351	445	610	380	377
22.	Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	1 177	1 784	2 126	1 658	1 127
23.	Ochrona własności i osób	695	977	1 132	795	582
24.	Ochrona środowiska	63	112	156	95	115

25.	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	195	368	432	333	307
26.	Usługi gastronomiczne	968	1 569	1 727	1 274	925
27.	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	1 384	1 457	1 727	1 932	2 078
28.	Usługi krawieckie, obuwnicze	161	294	336	466	395
29.	Usługi stolarskie, szklarskie	115	91	264	132	122
30.	Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	10 771	16 115	15 714	15 639	15 793
31.	Pozostałe usługi	2 462	4 487	4 433	4 776	3 730
32.	BHP	70	116	119	42	64
33.	Nauka aktywnego poszukiwania pracy	1 699	1 720	1 756	864	531
34.	Inne obszary szkoleń	11 585	17 140	18 216	16 169	14 776
35.	Suma	4 738	79 073	84 240	77 917	66 958

W zasadzie te same obszary co rok wcześniej cieszyły się największym zainteresowaniem.

W 2015 r. zwiększyła się skuteczność zatrudnienia po ukończeniu szkolenia: 59% uczestników szkoleń podjęło pracę w okresie do 3 miesięcy po ukończonym szkoleniu. Odsetek ten jest największy na przestrzeni ostatnich 5 lat; w porównaniu z 2011 r. odsetek ten wzrósł o 16 punktów procentowych. Tendencja wzrostowa skuteczności zatrudnienia po ukończeniu szkolenia utrzymuje się od 5 lat.

Podobnie jak w latach poprzednich – nieco bardziej skuteczne były szkolenia realizowane w trybie indywidualnym. Różnica między skutecznością zatrudnienia po szkoleniu wskazanym przez bezrobotnego i grupowym zwiększyła się o 6 punktów procentowych w ciągu ostatnich 5 lat.

Warto również odnotować, iż pracę podjęły w trakcie szkolenia w ramach bonu szkoleniowego lub w okresie do 3 miesięcy po jego ukończeniu 4 172 osoby (70,9%). Natomiast, pracę w trakcie szkolenia w ramach trójstronnej umowy szkoleniowej (TUS) lub w okresie do 3 miesięcy po jego ukończeniu podjęło 616 osób (78,8%).

Tabela 17. Wskaźnik zatrudnienia w trakcie trwania szkolenia lub w okresie 3 miesięcy po jego ukończeniu, w latach 2011-2015

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Ogółem bezrobotni zatrudnieni w trakcie lub po szkoleniach	43%	39%	47%	52%	59%
2.	Zatrudnieni po szkoleniach grupowych	43%	39%	46%	51%	56%
3.	Zatrudnieni po szkoleniach wskazanych przez bezrobotnego	44%	40%	49%	53%	62,9%,

4.	Zatrudnieni po realizacji szkolenia w ramach bonu szkoleniowego	X	X	X	X	70,9%
5.	Zatrudnieni po zakończeniu szkolenia w ramach TUS	X	X	X	X	78,8%
6.	Bezrobotni niepełnosprawni zatrudnieni w trakcie lub po szkoleniu	27%	26%	39%	41%	48%
7.	Osoby pobierające rentę szkoleniową zatrudnione w trakcie lub po szkoleniu	5%	6%	4,2%	5%	4,9%

Wśród popularnych szkoleń zorganizowanych w 2015 r. najwyższy wskaźnik zatrudnienia w trakcie lub w okresie 3 miesięcy po odbyłym szkoleniu miało szkolenie z obszaru - zarządzanie i administrowanie.

Generalnie, najwyższą skutecznością zatrudnienia charakteryzowały się masowo organizowane szkolenia w zakresie:

- 1) zarządzanie i administrowanie - 89% zatrudnionych na 4 838 przeszkolonych,
- 1) technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa pojazdów) - 57% zatrudnionych na 3 805 przeszkolonych,
- 2) usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy) - 54% zatrudnionych na 15 793 przeszkolonych,
- 3) architektura i budownictwo - 54% zatrudnionych na 3 198 przeszkolonych.
- 4) rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna - 53% zatrudnionych na 3 619 przeszkolonych,

Wśród popularnych szkoleń skuteczność zatrudnienia niższą niż przeciętna miały szkolenia w zakresie:

- 1) informatyka i wykorzystanie komputerów – 47% zatrudnionych na 1 898 przeszkolonych,
- 2) sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 33% zatrudnionych na 3 243 przeszkolonych.

Warto też odnotować, że ponad połowa uczestników (100% - 53%) - znalazła zatrudnienie po szkoleniach w takich obszarach, jak:

- nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka),
- podstawowe programy ogólne (w tym: kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia),
- prawo,
- rozwój osobowościowy i kariery zawodowej,
- usługi stolarskie, szklarskie,
- BHP,
- nauki humanistyczne (bez jęz. obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, socjologia, politologia, etiologia, geografia),
- szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu,
- ochrona środowiska,
- szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu,
- rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo,
- górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, napraw pojazdów),
- usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja,
- opieka zdrowotna,
- usługi krawieckie, obuwnicze,
- usługi fryzjerskie, kosmetyczne,
- ochrona własności i osób,
- weterynaria.

Tabela 18. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po odbytym szkoleniu w latach 2011-2015, według kierunków kształcenia (w %)

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	Procent zatrudnionych w trakcie lub po szkoleniu				
		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Podstawowe programy ogólne (w tym kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	0	23	0	0	100
2.	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	53	52	68	69	82
3.	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	57	45	61	82	68
4.	Sztuka, kultura i rzemiosło artystyczne	22	23	31	32	42

5.	Nauki humanistyczne (bez jęz. obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	50	17	53	49	74
6.	Języki obce	28	33	29	40	48
7.	Dziennikarstwo i informacja naukowo- techniczna	60	40	9	88	100
8.	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	27	24	30	36	33
9.	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	39	35	47	50	53
10.	Zarządzanie i administrowanie	74	85	80	89	89
11.	Prace sekretarskie i biurowe	34	27	35	45	40
12.	Prawo	53	83	19	72	95
13.	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	33	27	17	45	100
14.	Matematyka i statystyka	0	0	100	0	100
15.	Informatyka i wykorzystanie komputerów	29	28	30	35	47
16.	Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa pojazdów)	41	36	42	46	57
17.	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	53	42	49	56	65
18.	Architektura i budownictwo	39	35	44	49	54
19.	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	56	64	55	59	67
20.	Weterynaria	36	35	52	55	53
21.	Opieka zdrowotna	46	40	44	67	58
22.	Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	29	26	35	40	45
23.	Ochrona własności i osób	33	34	47	38	54
24.	Ochrona środowiska	51	60	60	78	68
25.	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	47	40	44	46	61
26.	Usługi gastronomiczne	35	27	37	44	47
27.	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	39	32	43	40	56

28.	Usługi krawieckie, obuwnicze	32	39	37	51	57
29.	Usługi stolarskie, szklarskie	33	52	36	63	78
30.	Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	40	32	42	43	54
31.	Pozostałe usługi	50	37	48	53	62
32.	BHP	37	69	71	55	78
33.	Nauka aktywnego poszukiwania pracy	17	21	24	28	42
34.	Inne obszary szkoleń	54	47	53	56	62

7. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE REALIZUJĄCE SZKOLENIA DLA BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY

W 2015 r. urzędy pracy zleciły realizację szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy 8 849 instytucjom działającym na wolnym rynku usług szkoleniowych. Realizatorów szkoleń było znacznie więcej niż w roku 2014 r. – wzrost o 749 instytucje (ok. 9%).

W 2015 r., podobnie jak rok wcześniej, szkolenia kontraktowane przez urzędy pracy realizowane były najczęściej przez osoby fizyczne, stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz osoby prawne, w tym Zakłady Doskonalenia Zawodowego. Do tych instytucji skierowano też największą liczbę bezrobotnych.

Od lat w realizacji szkoleń dla bezrobotnych niewielki udział biorą szkoły średnie i policealne, Centra Kształcenia Ustawicznego (CKU) i Centra Kształcenia Praktycznego (CKP).

Tabela 19. Instytucje realizujące szkolenia na podstawie kontraktów z urzędami pracy w latach 2011-2015

L.p.	Instytucje szkoleniowe	Liczba instytucji				
		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Ogółem	5 683	7 585	8 343	8 100	8 849
2.	placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego	133	193	266	471	797
3.	Szkoła średnia lub policealna	18	18	21	21	18
4.	Szkoła wyższa/kolegium	53	19	25	40	39
5.	Placówka naukowa, naukowo-	12	21	81	23	29

	badawcza lub OBR					
6.	Ośrodek dokształcania, doskonalenia zawodowego uprawniony do kształcenia młodocianych pracowników	380	379	393	521	736
7.	Stowarzyszenie, fundacja, spółka oraz osoba prawna, w tym Zakład Doskonalenia Zawodowego	635	630	949	973	1 194
8.	Osoba fizyczna	1 021	1 120	1514	1 892	2530
9.	Zakład pracy	57	33	5	43	29
10.	Inna forma/brak danych	3 371	5 164	5 039	4 111	3477

Tabela 20. Liczba uczestników szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy, według kategorii instytucji szkoleniowych, w latach 2011-2015

Lp.	Instytucje szkoleniowe	Liczba uczestników				
		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Ogółem	54 618	79 074	84 240	77 524	66 958
2.	placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego	1 656	2 007	3 475	5 240	6 023
3.	szkoła średnia lub policealna	360	347	110	266	101
4.	szkoła wyższa/kolegium	209	111	195	152	160
5.	Placówka naukowa,		479			

	naukowo- badawcza lub OBR	84		738	197	131
6.	ośrodek kształcenia, doskonalenia zawodowego uprawniony do kształcenia młodocianych pracowników	4 517	5 943	6 726	7 975	7 421
7.	stowarzyszenie, fundacja, spółka oraz osoba prawna, w tym Zakład Doskonalenia Zawodowego	7 903	9 900	13 453	13 551	13 642
8.	osoba fizyczna	8 083	11 354	14 343	14 712	15 646
9.	zakład pracy	302	184	367	74	70
10.	inna forma/brak danych	31 483	48 734	44 828	35 348	23 764

Tak jak w ubiegłych latach, również w 2015 r. najczęściej urzędy pracy kierowały osoby bezrobotne na szkolenia trwające od 31 do 80 godzin.

Tabela 21. Liczba uczestników i czas trwania szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy w latach 2012 – 2015

Wyszczególnienie		Liczba uczestników			
		2012	2013	2014	2015
Razem		79 074	84 240	77 524	66 958
z tego	do 30 godzin	10 559	11 297	13 344	20 846
	od 31 godzin do 80 godzin	26 856	27 502	23 618	16 959
	od 81 godzin do 150 godzin	19 998	20 268	19 021	12 514
	od 151 godzin do 300 godzin	19 133	22 325	18 902	16 639
	powyżej 300 godzin	2 528	2 848	2 639	b.d

8. UCZESTNICTWO W STAŻACH I PRZYGOTOWNIU ZAWODOWYM DOROSŁYCH

Liczba osób skierowanych na staż zmniejszyła się w porównaniu do 2014 r. o ok. 3,3% – z 221 579 osób bezrobotnych w 2014 r. do 214 193 osób bezrobotnych w 2015 r.

W 2015 r. staż ukończyło ponad 189 tys., w tym ponad 88,7 tys. bezrobotnych do 25 r.ż., co stanowi 34% uprawnionych do tej formy aktywizacji zawodowej z tej grupy wiekowej.

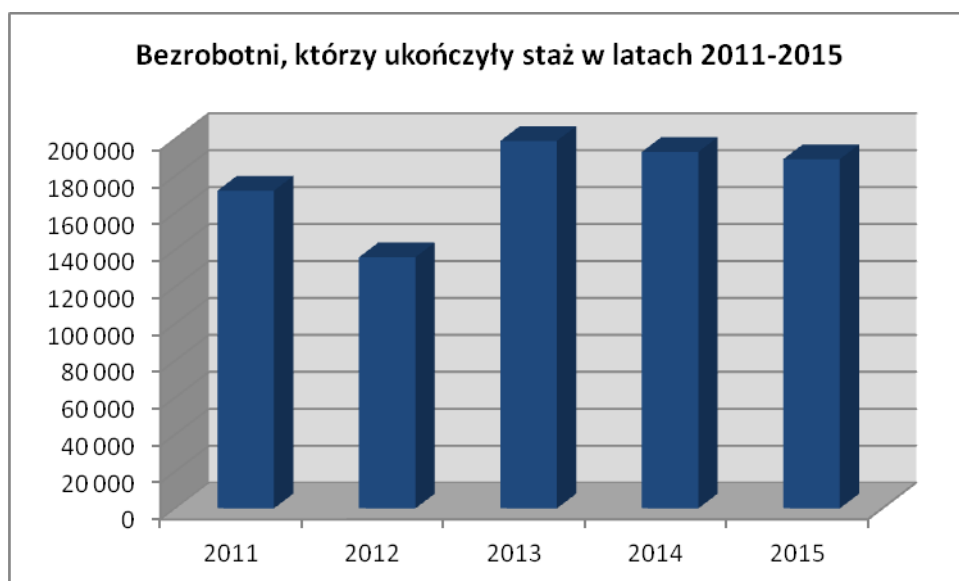
Należy zauważyć, że w stosunku do 2014 r. liczba osób, które ukończyły staż zmalała o 2%. Jednocześnie w 2015 r. zwiększył się udział młodych osób w stażu w stosunku do liczby uprawnionych o 4 punkty procentowe i był największy w ciągu ostatnich 5 lat.

Na program pn. przygotowanie zawodowe dorosłych skierowano 354 osoby. Program zakończyło 204 osób (w 2014 r. - 285), w tym 104 osób ukończyło praktyczną naukę zawodu, a 101 przyuczenie do pracy. Zatem w 2015 r. przygotowanie zawodowe dorosłych ukończyło o 28% mniej bezrobotnych niż w 2014 r.

Tabela 22. Uczestnicy stażu i przygotowania zawodowego dorosłych, w latach 2011-2015*

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Osoby, które rozpoczęły staż, w tym:	110 516	176 698	195 799	221 579	214 193
2.	Osoby, które ukończyły staż, w tym:	172 031	135 953	198 987	193 001	189 065
3.	Bezrobotni do 25 r.ż.	101 608	72 598	99 878	100 696	88 754
4.	Procent bezrobotnych do 25 r.ż., którzy ukończyli staż w stosunku do zarejestrowanych w tej grupie wiekowej	24%	18%	24%	30%	34%
5.	Bezrobotni, którzy rozpoczęli przygotowanie zawodowe dorosłych	336	347	427	162	354
6.	Bezrobotni, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe dorosłych, w tym:	734	270	308	285	204
7.	Praktyczną naukę zawodu	506	171	163	227	104
8.	Przyuczenie do pracy	228	99	145	58	101

* Liczba uczestników stażu, w tym osób do 25 r.ż. oraz liczba uczestników przygotowania zawodowego dorosłych - na podstawie załącznika nr 6 do sprawozdania MPiPS-01 *O rynku pracy*, pozostałe dane na podstawie załącznika nr 4 do ww. sprawozdania MPiPS-01.

W 2015 r. najwięcej uczestników ukończyło staż w zakresie:

- 1) prace sekretarskie i biurowe – 34,8 tys. osób,
- 2) sprzedaż i marketing, public relations, handel nieruchomościami – 18,5 tys. osób.

W 2015 r. osoby bezrobotne najczęściej odbywały staż w zasadzie w tych samych obszarach zawodowych, co rok wcześniej.

Tabela 23. Liczba bezrobotnych (w tys. osób), którzy ukończyli staż wg obszarów zawodowych, w latach 2014-2015

Lp.	obszar stażu	2014 r.	2015 r.
1.	Prace sekretarskie i biurowe	38,4	34,8
2.	Sprzedaż i marketing, public relations, handel nieruchomościami	18,5	18,5
3.	usługi gastronomiczne	6,4	6,6
4.	opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	5,1	4,6
5.	architektura i budownictwo	4,0	4,1

W 2015 r. najwięcej uczestników ukończyło przygotowanie zawodowe dorosłych w zakresie:

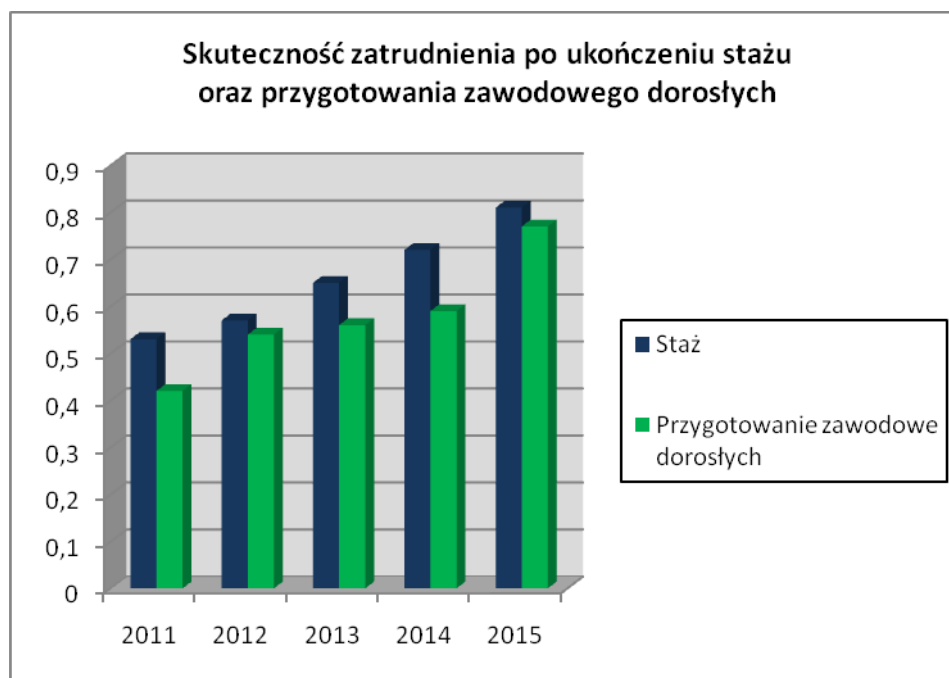
- 1) technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów) – 35 osób (o ok. 33% mniej niż w 2014 r.),
- 2) usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 29 osób,
- 3) usługi gastronomiczne – 16 osób,
- 4) architektura i budownictwo – 12 osób,
- 5) usługi stolarskie i szklarskie – 12 osób.

Powyższe dane tylko częściowo obrazują kierunek, w jakim kształcili się bezrobotni w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, ponieważ prawie 1/3 uczestników tej formy aktywizacji zawodowej została przypisana do kategorii „inny obszar zawodowy”.

W 2015 r. skuteczność zatrudnienia po odbyciu stażu wynosiła 81%, natomiast skuteczność zatrudnienia po odbyciu przygotowania zawodowego dorosłych 77%, co oznacza wzrost odpowiednio o 9 i 18 pkt procentowych w porównaniu z rokiem poprzednim. Warto odnotować, że skuteczność tych instrumentów wyraźnie poprawia się: w okresie ostatnich 5 lat skuteczność staży wzrosła o 28 pkt procentowych, a przygotowania zawodowego dorosłych o 35 pkt procentowych.

Tabela 24. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po odbyciu stażu oraz przygotowaniu zawodowym dorosłych, w latach 2011 – 2015 (w %)

L.p.	Wskaźnik zatrudnienia	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Staż	53%	57%	65%	72%	81%
3.	Przygotowanie zawodowe dorosłych	42%	54%	56%	59%	77%

Najbardziej skutecznym okazał się w 2015 r. staż w obszarze górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny) - 88% absolwentów uzyskało pracę.

W 2015 r. spośród staży w zawodach popularnych zdecydowanie największą skutecznością zatrudnienia wyróżniły się staże z obszaru:

- 1) Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna 87%, tj. na 5 232 absolwentów stażu pracę podjęło 4 569 osób,
- 2) Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa

i konserwacja pojazdów 86%, tj. na 3 508 absolwentów stażu pracę podjęło 3 016 osób.

Praktycznie nie ma obszaru zawodowego, w którym co najmniej połowa absolwentów stażu nie znalazłaby zatrudnienia.

Z kolei, do najbardziej skutecznych staży w obszarach, które nie cieszyły się masową popularnością należy zaliczyć:

- 1) Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy) - 87%, tj. na 681 absolwentów stażu pracę podjęło 593 osób,
- 2) Usługi stolarskie, szklarskie - 86%, tj. na 1367 absolwentów stażu pracę podjęło 1 181 osób.
- 3) Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu - 86%, tj. na 962 absolwentów stażu pracę podjęło 832 osób.

Należy zauważyć, że w przypadku staży nie występuje tak duża rozbieżność w skuteczności zatrudnienia w odniesieniu do tematyki/ obszaru realizacji programu, jak w przypadku szkoleń.

Jednocześnie, na podstawie zebranych danych nie można wskazać obszaru przygotowania zawodowego dorosłych, który można by uznać za najbardziej skuteczny (liczby uczestników tej formy aktywizacji są małe, a ponadto ponad połowa została przypisana do kategorii „inny obszar zawodowy”).

Tabela 25. Obszary zawodowe, w których bezrobotni zakończyli program stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych w 2015 r. i uzyskali zatrudnienie.

Wyszczególnienie	Osoby, które zakończyły staż	Osoby, które podjęły pracę po stażu	Skuteczność zatrudnienia po stażu	Osoby, które zakończyły przygotowanie zawodowe dorosłych	Osoby, które podjęły pracę po przygotowaniu zawodowym dorosłych
Ogółem osoby uczestniczące w programie	187 450	152 771	81%	204	158
Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	962	832	86%	0	0
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	825	668	81%	0	1
Nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	426	357	84%	0	0
Języki obce	68	58	85%	0	0
Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	278	230	83%	0	0
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	18 543	15 715	85%	7	6
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	5 232	4 569	87%	0	0
Zarządzanie i administrowanie	1 619	1 228	76%	0	0
Prace sekretarskie i biurowe	34 883	27 102	78%	0	0

Prawo	844	689	82%	1	1
Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	271	217	80%	0	0
Matematyka i statystyka	19	14	74%	0	0
Informatyka i wykorzystanie komputerów	1 902	1 583	83%	0	0
Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	3 508	3 016	86%	35	28
Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	1 309	1 147	88%	0	0
Architektura i budownictwo	4 145	3 520	85%	12	8
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	1 319	1 076	82%	0	0
Weterynaria	431	361	84%	0	0
Opieka zdrowotna	3 419	2 911	85%	0	0
Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	4 660	3 774	81%	0	0
Ochrona własności i osób	153	111	73%	0	0
Ochrona środowiska	494	402	81%	0	0
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	1 337	1 109	83%	0	0
Usługi gastronomiczne	6 655	5 438	82%	16	13
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	3 955	3 315	84%	29	14
Usługi krawieckie, obuwnicze	857	716	84%	10	5
Usługi stolarskie, szklarskie	1 367	1 181	86%	12	8
Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	681	593	87%	1	1
Pozostałe usługi	10 259	8 622	84%	5	5
Inne obszary zawodowe	77 029	62 217	81%	76	69

W 2015 r. staż z wykorzystaniem bonu stażowego rozpoczęło 9 100 bezrobotnych w wieku do 30 r.ż. W analizowanym okresie 12 989 osób ukończyło tę formę stażu. Pracę podjęło w trakcie stażu lub do 3 miesięcy po jego ukończeniu 11 609 osób (89%). Ze względu na dużą popularność bonów stażowych dystrybuowanych w II połowie 2014 r., liczba kończących staże w 2015 r. jest wyższa niż tych, którzy otrzymali skierowanie).

9. AKTYWIZACJA OSÓB W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Tabela 26. Wskaźnik udziału w aktywnych formach aktywizacji osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w latach 2011 – 2015*

Kategorie uczestników aktywizacji		2011			2012			2013			2014			2015**		
		Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%
Bezrobotni uczestnicy szkoleń	do 25 roku życia	421 837	14 285	3,4	410 945	23 057	5,6	410 332	22 348	5,4	336 011	22 258	6,6	257 859	18 502	7,2
	długotrwale bezrobotni	963 223	21 293	2,2	1 026 952	31 894	3,1	1 111 480	33 098	2,9	1 114 952	30 927	2,8	953 744	23 229	2,4
	powyżej 50 roku życia	429 226	9 510	2,2	462 347	14 584	3,2	506 562	15 914	3,1	495 319	12 193	2,5	450 676	7 749	1,7
	bez kwalifikacji	580 503	7 281	1,3	607 898	10 776	1,8	646 173	12 280	1,9	597 591	11 501	1,9	510 553	bd	bd
	bez doświadczenia zawodowego	528 358	13 978	2,6	514 938	21 679	4,2	524 728	20 981	3,9	469 785	20 103	4,3	384 141	bd	bd
	bez wykształcenia średniego	1 094 336	22 021	2,0	1 134 771	31 707	2,8	1 200 804	32 648	2,7	1 089 277	29 088	2,7	902 629	bd	bd
	niepełnosprawni	101 653	3 244	3,2	108 690	4 345	4,0	113 129	4 378	3,9	111 247	3 992	3,6	101 555	2 660	2,6
Bezrobotni uczestnicy stażu w wieku do 25 r.ż.		421 837	101 608	24,1	410 945	72 598	17,7	410 332	99 878	24,3	336 011	100 696	29,9	257 859	88 754	34,4
Bezrobotni uczestnicy przygotowania zawodowego dorosłych	do 25 roku życia	421 837	147	0,03	410 945	166	0,04	410 332	142	0,03	336 011	130	0,038	257 859	77	0,03
	długotrwale bezrobotni	963 223	155	0,02	1 026 952	155	0,02	1 111 480	114	0,01	1 114 952	100	0,009	953 744	71	0,007
	powyżej 50 roku życia	429 226	34	0,008	462 347	18	0,004	506 562	12	0,002	495 319	17	0,003	450 676	9	0,002
	bez kwalifikacji	580 503	103	0,02	607 898	135	0,02	1 200 804	97	0,008	1 089 277	104	0,009	510 553	bd	bd
	bez doświadczenia zawodowego	528 358	13 978	2,6	514 938	21 679	4,2	524 728	20 981	3,9	469 785	20 103	4,3	384 141	bd	bd
	bez wykształcenia średniego	1 094 336	22 021	2,0	1 134 771	31 707	2,8	1 200 804	32 648	2,7	1 089 277	29 088	2,7	902 629	bd	bd
	niepełnosprawni	101 653	8	0,008	108 690	3	0,002	113 129	3	0,003	11 247	4	0,035	101 555	3	0,003

* Dane ze sprawozdań statystycznych MPiPS *O rynku pracy* załącznik nr 6.

**W znowelizowanej ustawie o promocji zatrudnienia (...) zmieniono kategorie osób w trudnej sytuacji na rynku prac, do której należą obecnie osoby: bezrobotne do 30 r.ż., bezrobotni długotrwale, bezrobotni powyżej 50 r.ż., bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej, bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż. lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż., bezrobotni niepełnosprawni.

10. DODATKOWE FORMY WSPARCIA OSÓB BEZROBOTNYCH ZAINTERESOWANYCH PODNOSZENIEM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Przewidziane w ustawie *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* takie formy wsparcia podnoszenia kwalifikacji/ kompetencji jak finansowanie studiów podyplomowych, egzaminów, pożyczek szkoleniowych i stypendiów na kontynuowanie nauki szkolnej są w praktyce urzędów pracy stosowane bardzo rzadko. Ponadto, w 2015 r. w większości form w porównaniu do 2013 r. można zaobserwować spadek uczestnictwa.

Najwięcej osób w 2015 r. skorzystało ze sfinansowania **studiów podyplomowych** dofinansowanych z Funduszu Pracy. Rozpoczęło te formę wsparcia 1 827 osób; oznacza to wzrost o 692 osoby, tj. 61%, w stosunku do 2014 r.

Ukończyło studia podyplomowe 1 180 osób (o 239 osoby mniej, tj. o 25,4% mniej niż rok wcześniej). W większości z tej formy wsparcia korzystały kobiety (81%).

W 2015 r. liczba osób, którym sfinansowano **koszty egzaminów lub uzyskania licencji, certyfikatów zawodowych** zmalała o ponad połowę.

Liczba osób, która otrzymała **stypendium na kontynuowanie nauki**. W porównaniu z 2014 r. pozostaje w zasadzie bez zmian. Większość stypendystów stanowiły osoby podejmujące naukę w szkole ponadgimnazjalnej. Prawie ok.72% stanowiły kobiety.

W praktyce, pojedyncze osoby bezrobotne korzystają z pożyczek szkoleniowych i liczba tych osób zmalała w 2015 r. Żaden rolnik nie ukończył szkolenia sfinansowanego z Funduszu Pracy w celu podjęcia pracy poza rolnictwem.

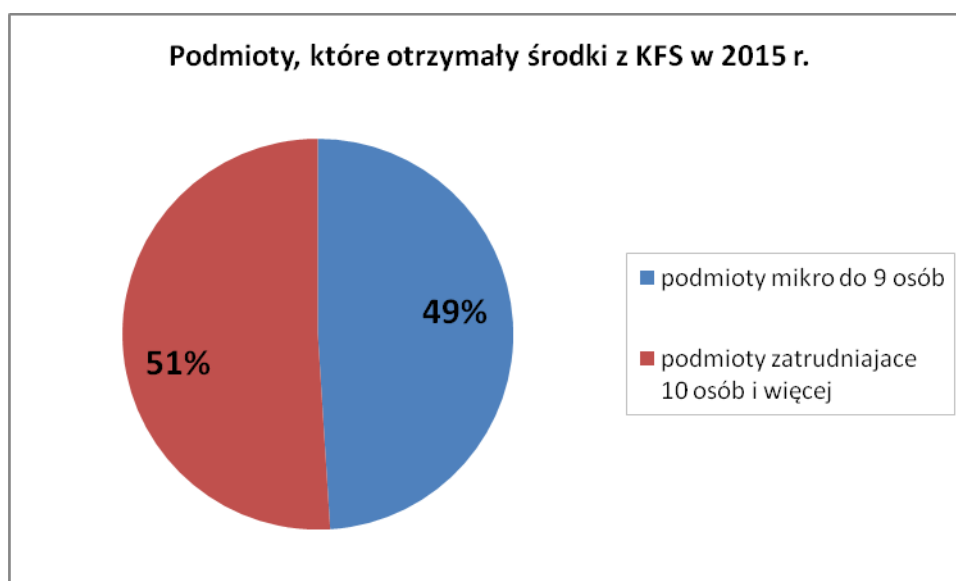
Tabela 28. Finansowanie kosztów egzaminów, pożyczki szkoleniowe, stypendia na kontynuowanie nauki, w latach 2011 - 2015

Lp.	Wsparcie podnoszenia kwalifikacji	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia				
		2011	2012	2013	2014	2015
1.	Osoby, którym sfinansowano koszty egzaminów lub uzyskania licencji, certyfikatów zawodowych	1 573	2 209	2 332	1 773	814
2.	Osoby, które ukończyły szkolenie sfinansowane z pożyczki szkoleniowej	17	11	17	19	7
3.	Osoby, które rozpoczęły studia podyplomowe dofinansowane z Funduszu Pracy	810	1 392	1 622	1 135	1 827
4.	Osoby, które ukończyły studia podyplomowe dofinansowane z Funduszu Pracy	2 001	1 140	1 113	941	1 180
5.	Bezrobotni, którzy otrzymali stypendium na kontynuowanie nauki	459	450	684	267	265
6.	Rolnicy , którzy ukończyli szkolenie sfinansowane z Funduszu Pracy	4	0	4	1	0

11. WSPARCIE PRACODAWCÓW INWESTUJĄCYCH W KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

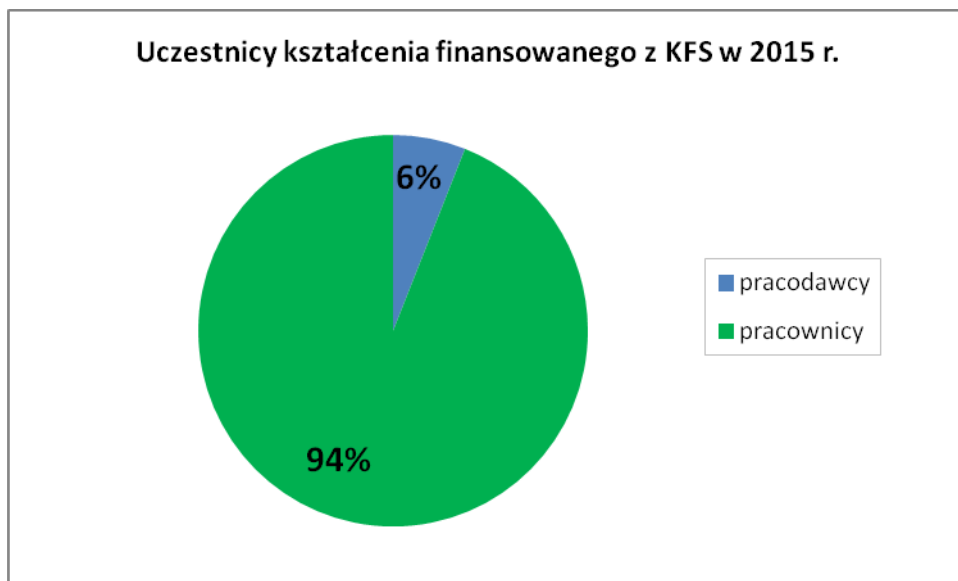
W celu lepszego dostosowania kwalifikacji osób pracujących do wymogów rynku pracy nowelizacja ustawy *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* wprowadziła od dn. 27 maja 2014 r. nowe rozwiązanie - Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS).

W 2015 r. złożyło wniosek o przyznanie środków z KFS ogółem 15 247 pracodawców (podmiotów), a otrzymało je 12 236 pracodawców (podmiotów), tj. 80% wnioskujących. O przyznanie środków na badanie potrzeb szkoleniowych wystąpiło 25 pracodawców (podmiotów). O wsparcie z KFS najczęściej wnioskowały mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 1-9 osób (7 771 wniosków) i one najliczniej z tych środków skorzystały - 5 990 podmiotów (49%). Im większe przedsiębiorstwa tym mniej liczne wnioski zarówno złożone, jak i pozytywnie rozpatrzone. Wnioski złożyły 3 704 małe firmy (10-49 zatrudnionych), otrzymało wsparcie z tej grupy podmiotów 3 030 firm; spośród średnich firm (50-249 zatrudnionych) wnioski złożyło 2 638 podmiotów, otrzymały wsparcie 2 263 podmioty. Spośród dużych firm (250 zatrudnionych i więcej) wnioski złożyły 1 134 podmioty, otrzymały wsparcie 953 podmioty. Ogółem 6 346 (51%) podmiotów zatrudniających 10 osób i więcej otrzymało wsparcie z KFS.

W 2015 r. ze środków KFS skorzystało łącznie ponad 77 tys. osób pracujących w wieku 45 lat i więcej, z tego ponad 4 tys. pracodawców (6%) i ponad 73 tys. pracowników (94%). Dla porównania w 2014 r., ze środków KFS skorzystało ponad 10 tys. osób, z tego 372 (4%) pracodawców i 10 045 (96%) pracowników. Tak więc w 2015 r. nastąpił niewielki wzrost liczby pracodawców podejmujących kształcenie ze środków KFS (o 1,7 pkt procentowego)⁷.

⁷ Dane za 2014 r. pochodzą z systemu Syriusz.Std i obejmują okres od 27 maja, czyli od dnia wejścia w życie znowelizowanej ustawy *o promocji zatrudnienia (...)* do 31 grudnia 2014 r.

Biorąc pod uwagę sekcję PKD (Polskiej Klasyfikacji Działalności) najczęściej po środki KFS występowały pracodawcy (podmioty) branż: *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (18%); *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (18%); *przetwórstwo przemysłowe* (13%); *edukacja* (12%). Najczęściej otrzymali środki z KFS pracodawcy (podmioty) branż: *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (12%), *przetwórstwo przemysłowe* (11%), *handel hurtowy i detaliczny/ naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (10%); *edukacja* (9,6%).

W 2015 r. najczęściej dofinansowano szkolenia kursowe; skorzystało z tej formy kształcenia 96,5% osób objętych wsparciem, łącznie 75 023 osoby, z tego 4 113 pracodawców i 70 910 pracowników. Z dofinansowania studiów podyplomowych skorzystało łącznie 2,4% beneficjentów KFS, tj. 1 897 osób (317 pracodawców i 1 580 pracowników). Środki na opłacenie egzaminów otrzymało 3,3% beneficjentów, tj. 2 592 osoby (163 pracodawców i 2 429 pracowników).

W większości z pomocy korzystały osoby z wyższym wykształceniem 24 085 osób (tj. 31% beneficjentów), z tego 2 344 pracodawców i 21 741 pracowników. Kolejną liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym - 23 511 osób (tj. 30,2% beneficjentów), z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 15 426 osób (19,6% beneficjentów), z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 7 784 osoby (10% beneficjentów), najmniej skorzystało z KFS osób z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 2 807 osób (3,6% beneficjentów).

Najliczniej w kształceniu ustawicznym finansowanym z KFS uczestniczyli przedstawiciele grupy zawodowej specjalści (18 111 osób, 23,3%), kolejno – osoby bez zawodu (11 564 osoby, 14,9%), pracownicy usług i sprzedawcy (8 289 osób, 10,6%), pracownicy biurowi (6 879 osób, 8,8%). Najmniej skorzystali rolnicy/ ogrodnicy/ leśnicy/ rybacy (187 osób, 0,2%).

Generalnie można obserwować w ciągu ostatnich 2 lat ogromny wzrost zainteresowania środkami KFS na dofinansowanie kształcenia ustawicznego w firmach.

W 2015 r. wydatkowano ze środków KFS na kształcenie ustawiczne ogółem 156,3 mln zł. Liczba osób, które skorzystała ze wsparcia wyniosła ponad 77 tys. osób. Oznacza to, że przeciętnie na jednego uczestnika kształcenia ustawicznego wydatkowano ok. 2 tys. zł.